

**AZ ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE**

**1929. május hó 2-án Margittán
és okt. hó 31-én Székelyhidon tartott**

**RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK
JEGYZŐKÖNYVE**

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADMÁNYA**

Nyomtatott Fischer Henrik könyvnyomdájában, Marghitán.

**AZ ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE**

**1929 május 2-án Margittán
és okt. 31-én Székeyhidon tartott**

**RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK
JEGYZŐKÖNYVE**

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADMÁNYA**

Az Érmelléki Református Egyházmegye

1929 évi május hó 2-án Margittán
tartott rendes (vándor) közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N V E.

Jelen vannak:

a) elnökök: VÉGH JÓZSEF esperes és
PAPPSZÁSZ LAJOS gondnok;

b) tanácsbírák:

lelkészi:	világi:
Takács Zsigmond	Bónis Elemér
Jakab József	Kozma Lajos
Lengyel Pál	dr. Kotzó Jenő
Szabó Zoltán	
Laczák Dezső	

c) tisztviselők:

Kalmár István lelkészi főjegyző
Hegedüs Albert lelkészi aljegyző
dr. Gulácsy Sándor világi főjegyző
Farkas Loránd világi aljegyző
dr. Gellért Sándor ügyész

d) egyházak képviselőiben

Albis: Kales István l., Barta Gyula g.
Apátkeresztúr: Csuka Ferenc l.
Asszonyvására: Bakos József l.
Bályok: Kalmár István l., F. Lupsy József pr.

- 5 Berettyószéplak: Thamássy Géza l.
 Bihar-diószeg: Fias Kálmán l.
 Bihar-félegyháza: Egei István l.
 Biharvajda: Kocsis Gábor g.
 Csokaly: Simon Imre l.
10. Érábrány: Debreczeni László l.
 Éradony: Laczák Dezső l., Kállai Nagy János g.
 Érbogyoszló: Jakab József l., Bányai Sándor g.
 Érkeserü: Orosz Lajos l.
 Érköbölkút: Varga Béla l.
15. Érmihályfalva: Végh József l.
 Érolaszi: Dayka István l.
 Érsemjén: Szatmári Károly l.
 Értarcsa: Molnár József l., Aszalós Zsigmond g.
 Gálospetri: Takács Zsigmond l.
20. Hegyközszentimre: Ludman Lajos l., Elek Sándor g.
 Hegyközszentmiklós: Sillye Gábor l., Oláh Lajos g.
 Kiskereki: Lengyel Pál l.
 Kóly-Nagykágya: Dibáczy József l.
 Magyarkéc: Kulcsár Dezső l., Kacsó Sándor pr.
25. Margitta: Balogh Ferenc l., Kulcsár Sándor főg.
 Micske: Füzesy Géza l., Szatmáry Király Andor
 és Molnár János pr.
 Monospetri: Maklár Sándor elők. kt.
 Ottomány: Cs. Nagy Dániel l., Somogyi Sándor g.
 Piskolt: Szabó Lajos l., Takácsi Imre g.
30. Poklostelek: Kiss Sándor l.
 Szalacs: Hegedüs Albert l.
 Székeyhid: Szabó Zoltán l.
 Szentjobb: Sallay Lajos l.
 Tóti: Kovács Lajos l.
35. Vedresábrány: Boruzs Lajos l.

e) tanítóképviselek:

Csóka Lajos, Kocsis József.

1. szám. A közgyűlést megelőző Istentiszteleten VÉGH JÓZSEF esperes így imádkozott:

Jehova erős és örök Isten! Kinek hatalmad el-
tűnt ezred éveknek omladékain is új világot te-
remt, s azokban új eszmék és gondolatoknak magva-
it hinted el, hogy azok által örök bölcsességednek
tanujeleit ismerje fel a pornak gyermeke; ki a felleg-
borított ég boltozatára villám betűkkel írod fel nagy
s hatalmas nevedet, mély alázattal s gyermeki hálá-
val borulunk le isteni felséged előtt s imádkozó lel-
künk esdekelve kér: szüntesse meg áldó jobb kezed
a reánk mért mostoha sorsnak ostor csapásait, oldoz-
za fel a lelkünket is szorongató bizalmatlanságnak el-
fogultság szülte kötelékeit, s becsületes nyílt és egye-
nes jószándékaink s vallást építő, kulturát fejlesztő tö-
rekvéseink előtt emelje fel az egyenlőség s lelkiismereti
szabadságnak lezárt sorompóit!

Te benned biztunk eleitől fogva, Te benned bizunk
ma is rendületlenül, veled, neveddel állunk vagy ve-
szünk el az omladékokon; a tépett zászló küzdelemre hív-
szívünkben lelkünkben szent az elhatározás, míg egyik
kezünkben a lelkiszabadságnak tépett zászlója leng, a
másikban a romokat építő kanál, ennek a templomnak
a Tetemplomnak ki kell emelkedni a romok alól, elve-
szet fényében s tisztaságában kell ragyognia megint,
vagy ott pusztulunk el mindnyájan a romok alatt! Ez a
mi hitünk ez a mi fogadás tételünk! E szent cél szol-
gálatára felesküdt kicsiny de lelkes csapat áll most
előtted Istenünk itt a végeken, hogy valláserkölcsi, kul-
turális, törekvéseivel kivívja megvédje elveszett jogait,
nem erővel nem hatalommal, nem törvénytelen eszkö-
zök alkalmazásával, de Neked a seregek Urának s Iste-
nének a nevével! Hiszen mi csak igazságot hirdetünk
csak igazságot keresünk, de nem pusztán földi igaz-
ságszolgáltatást mely ingadozó, gyarló s törékeny, de,
a Te igazságodat, mely változatlan örök s mindenki-
vel szemben egyenlő! Fegyverzetünk a hit te benned,
a remény egy jobb s megértőbb jövő iránt, a sze-
retet mindenkiel szemben s a földi s mennyei tör-
vények iránti hódoló tisztelet! A legszentebb cél, or-
szágod s országunk építése végett gyűltünk most

össze Istenünk! Ha reánk tekintve édes jó atyai szemed meglátja célunk és szándékunk tisztaságát s érdemesnek ítél reá, : ugy áld meg összejöveteleinket, áld meg jó igyekezetünket s hozz reánk jobb és boldogabb jövőt! Ámen.

Azután Kalmár István főjegyző I kor III. 9-11 alapján hirdette az ígét. Közben a margittai férfi énekkar és Barcsay Endréné urnő alkalmi énekekkel szerepeltek.

2. szám. A jelenlevők számbavétele (53) s a távolmaradtak (Kovács Gábor bvajdai lelkész kivételével) igazolása után kimondatván a szabályszerű megalakulás.

Gondnok az egybegyültek üdvözlésével a gyűlést megnyitja.

3. szám. Esperes betérjeszti következő időszaki jelentését:

Az 1928 október 30-án tartott közgyűlésünket közvetlen követő napon, megerősíttem ideiglenesen hivatalukban Tóth Miklós és Tóth Béla hegyközszenmiklósi tanítókat s elfogadtam Ludmann Lajos lelkésznek azon igazoló jelentését, miszerint a tanítóválasztás idejében való bejelentését azon rajta kívül álló, sajnálatos okból mulasztotta el, mert beteg volt s huzamosabb ideig Váradon kezelte magát s csak a közgyűlést megelőző napokban érkezett haza, de még a gyűlésre sem engedte be kezelő orvosa. Felhozott indokot elfogadtam s a közgyűlésünk által elrendelt fegyelmi vizsgálatot nem indítottam meg ellene.

A kézi lelkészi fizetés rendezése ügyében Kalmár István főjegyző urat kértem fel s küldtem ki. Jó indulatu törekvése, rábeszélése nem hozta meg a kívánt sikert, kénytelen voltam megindítani a fegyelmi eljárást az egyháztanács ellen, azt azonban beszüntette az elnökség, mert a vizsgálatot megelőzőleg a tanács jobb belátásra tért s a lelkész díjlevél szerinti fizetését beillesztette a költségvetésbe, mit ilyen formájában elnökileg megerősíttem.

Boruzs Lajos vedresábrányi lelkésztársunk beiktatására más természetű hivatalos elfoglaltságom miatt nem mehettem el annak végzésére Csuka Ferenc lelkésztársunkat kértem fel, ki ezen kérésemnek szívesen eleget is tett.

A dernai misszió részére általam már régebben kieszközölt 10 000 Korona közalapi tőke-kamatsegélyt, mely a korona beváltáskor 5000 Leura váltatott be s amely azóta a mihályfalvai

egyesült takarékpénztárban gyümölcsöztetve 10.400 Leura szaporodott, a bihari egyházmegye espereséhez elküldtem, mivel jelzett misszió kezelését legközelebbi egyházmegyei közgyűlésünk a bihari egyházmegyének engedte át s így annak van joga s az ő kötelessége rendelkezni az illető segély mikénti felhasználása felett.

Az értarcsai állami tanító által Molnár József lelkész ellen közvetlen a püspöki hivatalhoz beadott, onnan hivatalomhoz további eljárás végett letett panaszt bevizsgáltam s a méltatlanul meghurcolt lelkész ellen az eljárást beszüntettem.

A közgyűlésünk által a megüresedett egyh. m. tanácsbírói állásra elrendeltem a szavazást, a beérkezett szavazóleveleket bizottságilag felbontottam, a felvett jegyzőkönyv ott fekszik közgyűlésünk asztalán.

Vajdai egyházi gondnok által Kovács Gábor lelkész ellen beadott panaszok mindenikét megvizsgáltam s miután azoknak nagy része csak a személyes torzsalkodásnak apróbb tűzurásai s 10-12 éves, rég elévült dolgokat emleget, részben a jog s hatásköri összeütközésekből származott, az eljárást mindkét fél megnyugvásával beszüntettem.

A nőegyletek, szövetségek megszervezésére felhívtam lelkésztársaim figyelmét, a 34 egyházból azonban csak 5 jelentette, hogy megtörtént a megalakulás, 2 hogy nem sikerült, a többi semmit sem jelentett.

A tanítói karból Soós Dezső székelyhidi tanító s Kircsi Erzsébet szentmiklósi tanítónő lemondottak állásukról, kiléptek egyházmegyénk kötelékéből.

Mint új tanítókat megerősítettem, a már fentebb említett Tóth Béla és Tóth Miklós szentimrei tanítókon kívül:

Gerda Ilonát szentmiklóson, Eördögh Imrét azékelyhidon, Szombati Istvánné szalacsi helyettes tanítónőt s Péter Margit helyettes tanítónőt Semjénben, egyévi helyettesi minőségben való megválasztását szintén megerősítettem.

A kérlelhetetlen halál bekopogott úgy lelkészi karunknak, mint tanítói karunknak ajtaján. Elköltözött sorunkból id. Debreczeni László, előbb bályoki, majd érábrányi, utóbb nyugalmazott lelkésztestvérünk. Temetésén, nem lévén idehaza, így elkésetten véve az értesítést, személyesen nem lehettem jelen. A gyászertartást Balogh Ferenc s Kalmár István lelkészek teljesítették s fejezték ki egyházmegyénk részvétmegnyilatkozását. Másik halottunk s vesztségünk Szilágyi Árpád székelyhidi tanító volt, kinek életfáját derékban törte ketté a halál. Becsü-

letes, puritán, kötelességtudó, a kálvinista tanítók méltó büszkesége szállott sirba vele. Egyháza mint kedves tanítóját, egyházmegyénk, kerületünk mint alkotó tagját gyászolja s temette. Mindkét halottunk elvesztése felett érzett fájdalomunknak jegyzőkönyvünknek lapjain való megörökítését kérem s indítványozom.

Az adminisztráció keretébe tartozó, folyó ügyeket tehetséggem s legjobb tudásom szerint igyekeztem a lehető leggyorsabban elintézni, a felsőbb rendeleteket, intézkedéseket végrehajtani, foganatosítani. Mint máskor, úgy most is, ismételten kérem a közgyűlést, hogy utasítsa lelkésztársaimat s különösen az egyházlátogató küldöttségeket, hogy a látogatási jegyzőkönyvekben feltett kérdésekre a legpontosabban adják meg a feleleteket - mennyi a lélekszámban fi. nő, hány született törvényes, törvénytelen fi, nő, mennyi a lélek az anva, a társ, vagy leányegyházban, vagy szórványokban nem szerint, mert ezeknek pontos tudása nélkül úgy a kerületi, mint egyházmegyei kimutatások hiányosak s a kerületi elnökség előtt kompromittálják e mulasztásokban legkevésbé hibás esperest, kétszer, háromszor is visszaküldve pótlások végett a hiányos kimutatásokat.

Margittai egyházunk szíves meghívása folytán mai rendes közgyűlésünket összehívtam, tárgysorozatunkat összeállítottam s 10 nappal előbb közgyűlésünk alkotó tagjaihoz széjjelküldtem.

Jelentésem tudomásulvételét, intézkedéseim helybenhagyását, utóbbi kérelmem teljesítését kérve, teljes tisztelettel maradok:

A nagytiszt. s tek. közgyűlésnek:

Órmihályfalva, 1929, április 20.

Alázatos szolgálója:

Végh József

esperes

a., Közgyűlés a felolvasott esperesi időszakai jelentést tudomásul veszi s az abban felsorolt elnöki ténykedéseket jóváhagyja.

b., Ez év folyamán elhunyt id. Debreczeni László nyug. érábrányi lelkész, valamint

c., Szilágyi Árpád székelyhidi érdemes kántortanító emlékét kegyelettel megörökíti.

d., Lelkészek s vizitáló bizottságok utasítatnak, hogy az egyház-látogatás beosztását előre jelentsék az elnökségnek és a látogatási jegyzőkönyveket pontosan töltsék ki, különösen a hiteles statisztikai adatokat tüntessék fel.

„ A nőegyletek megalakítását lelkészek tekintésük elsőrendű sürgős kötelességüknek, hogy minden egyházból kedvező eredményről tétessék jelentés az őszi közgyűlésnek, mely végleges intézkedést fog tenni az egységes alapszabály és munkaterv felől.

4. szám. A szavazatbontó bizottságnak f. évi január hó 16-ikán Őrnehályfalván kelt s eredetiben beterjesztett jegyzőkönyve szerint a Kiss Sándor lemondása folytán megüresedett lelkészi tanács bíró-tisztség betöltésére 34 egyházból beérkezett 36, törvényes követelményeknek mind megfelelő szavazat, amelyből

Laczák Dezső éradonyi lelkészre esett	21 szavazat
Varga Béla köbölkúti	8 „
Kalmár István bályoki	5 „
Kalas István albisi	1 „
Fias Kálmán diószegi	1 „

Közgyűlés a szavazás eredményét helyesléssel tudomásul veszi, Laczák Dezső lelkészt általános szavazat többséggel megválasztatott e. m. l. tanácsbírónak jelenti ki és kivéve tőle az előírt esküt - Esperes üdvözlő szavai után - tisztségébe áldáskivánás mellett beiktatja.

5. szám. Boruzs Lajos vedresábrányi lelkész, akinek 1928 évi aug. 12-én történt egyhangu meghívását, mint törvényszerűen lefolytatott választást a közgyűlés már 55/1928 sz. a. tudomásul vette s akit a beterjesztett okmányok alapján állásában megerősített és az egyházmegye lelkészi karába bekebelezett, a mult közgyűlésen megjelenésében akadályozva lévén, ez alkalommal mutatkozik be a közgyűlés színe előtt.

6 a., szám. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet közgyűlése f. évi május 1-én a lelkészek évi tagsági díját 400-ról 800 leura emelte fel, minek folytán f. évi július 1-től ellátmányosainak 20 000 illetve jövő januártól évi 30.000 leu segélyt tud már juttatni.

Tudomásul.

6 b., szám. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet bemutatja 1928 évi számadását, mely szerint

bevétel	497 731 leu 85 b.
kiadás	418 182 „ — „
maradvány	79 135 leu 85 b.
vagyon :	723 156 „ 43 „

F. évi Költségvetésének remélhető zárlata : 888 516 leu 43 b.
Tudomásul.

7. szám. Lelkészértekezlet felhívja a figyelmet arra, hogy elemi iskolánk-V-VII osztályainak, mint felsőbb tagozatnak szakszerű berendezése 1929 jul 24-ig foganatosítandó s ez iránt a szükséges lépések megtétele lelkészeknek, mint iskolaszéki elnököknek kötelessége.

Közgyűlés utalva az e tárgyban már 9/1928 sz. határozatára, ismét elkötelezi az iskolafentartó egyházakat, hogy a f. isk. évben határozzák el és az esperesi hivatal útján a püspöki hivatalnak jelentsék, hogy a felső 3 elemi osztályt milyen szakirányunak-gazdasági vagy iparinak - akarják berendezni.

8 a., szám. Egyházmegyei tanítóegyesület 48/1928 e. m. határozat értelmében beterjeszti az új egyes. alapszabály tervezetre f. évi jan. 23-iki gyűlésében hozott módosítási javaslatát, mit

Közgyűlés tudomásul vesz s kerületre felterjeszt.

8 b., szám. Egyházmegyei tanító egyesület választmánya az üresedésben levő egyházmegyei tan. képviselő, valamint tan. dékáni tisztség betöltésénél figyelembe kéri venni a tanítók jelölését, mely szerint az előbbi tisztségre Kántor Péter margittai, utóbbira Szánthó Béla diószegi tanítót ajánlják.

Közgyűlés honorálni kívánja a tanítók kérését s a választásoknál figyelembe ajánlja a jelölteket.

8 c., szám. Az egyházmegyei tanítóképviselők megbízatása lejárván

Közgyűlés elrendeli a tisztségek betöltését 1929-től kezdve 3 évi időtartamra.

9. szám. Számvevőszékünk f. év április hó folyamán tartott 2 ülésében, vizsgálat alá vette az egyházközségek múlt évi számadását és költségvetését, melyet minden egyház beküldött s azokról általában a következő észrevételeket terjeszti elő:

Számvevőszékünk észlelte, hogy némely egyházközségnek számadásában a lelkészeknek díjlevél szerinti illetménye feltüntetve nincs, vagy pedig csak a természetbeli illetményeknek régi

- háboru előtti- váltságösszege szerepel; vagyis egy aránylag csekély összeg.

Őszlelte továbbá, hogy egyes tehetősebb egyházközségek egyetemes egyházi és közjótékonyági célokra perselypénz czimén nevetségesen csekély összeget juttatnak.

Fias Kálmán lelkész a diószegi kör számvevője bejelentette számvevőszékünknel, hogy tisztségéről lemond betegeskedésére és nagy elfoglaltságára tekintettel. Számvevőszékünk e lemondás elfogadását ajánlja közgyűlésnek, megköszönve a maga részéről Fias Kálmán körüli számvevőnek eddigi érdemes munkáját s javasolván helyének betöltését.

Felhivandónak tartja számvevőszékünk az egyházak figyelmét arra, hogy számadásaikat és költségvetésüket az elfogadott egységes minta szerint nyomtatványon készítsék el a jövőben s hogy számadásaikat gondosan őrizzék meg az egyházi irattárban.

Közgyűlésünk határozatilag elrendeli, hogy az egyházi belhivatalnokok díj-levél szerinti javadalmát évenként szerepeltetni kell számadásban és költségvetésben a kiadási s a bevételi rovatban.

Egyházmegyei közgyűlés jövődőre nézve irányadó elvként állítja oda az egyházközségek elé, hogy nem szabad a tehetősebb egyházközségeknek kizárólag csak magukra gondolni, hanem támogatására kell sietni anyagi segítséggel az erre reászoruló s református és magyar szempontból missziót teljesítő szegény ekklézsiáknak és az egyetemes egyháznak.

Fias Kálmán körüli számvevő eddigi munkálkodásáért köszönetét fejezi ki.

Elrendeli, hogy az egyházak számadásaikat és költségvetésüket az elfogadott egységes minta szerinti nyomtatványon készítsék el s azokat levéltáraikban gondosan megőrizzék.

10. szám. Számvevőszék megbízatása lejárván,

Közgyűlés 1929-32-ig terjedő 5 évi időtartamra következőképen alakítja meg: Elnök dr. Gulácsy Sándor; egyházmegyei számvevő Szabó Zoltán, körüli számvevők: Bakos József, Egei István, Kovács Lajos, Szabó Lajos.

11. szám. Tanügyi bizottság: Elnök: Varga Béla, lelkészdékánok: Bakos József, Egei István, Kovács Lajos, Szabó Lajos, tanítódékánok: Csóka Lajos, Kocsis József, Szánthó Béla, Tar Ferenc

12. szám. Nyugdíj bizottság : Elnökség esperes s gondnok, tagok Takács Zsigmond, Szabó Zoltán, Bónis Elemér, dr. Kotz ó Jenő, póttagok a többi tanácsbírák.

13. szám. Tőkesegély bizottság : Elnökség, esperes s gondnok, tagok Takács Zsigmond, Szabó Zoltán, Bónis Elemér, dr. Kotz ó Jenő, póttagok a többi tanácsbírák.

14. szám. Adóügyi bizottság : Esperes, gondnok, Jakab József.

15. szám. Missió bizottság : ugyanazonos a 49/1928 sz. a. megalakított belmissió-bizottsággal, melynek tagjai : Esperes, Debreczeni László, Laczák Dezső, Orosz Lajos, Varga Béla, dr. Gellért Sándor, dr. Gulácsy Sándor, dr. Kotz ó Jenő, Pappszász Lajos, kikhez missió-bizottsági tagul választatik még Thamássy Géza.

16 a., szám. Építetű bizottság : Esperes, gondnok, Gönczi Sándor építész.

16 b., szám. Egyházmegyei könyvtáros : Fias Kálmán.

16 c., szám. Egyházmegyei levéltáros : Szatmári Károly.

17-20. szám.

Tóth Miklós k-tanító Hegyközszentimrére 1928 VIII/29-én

Tóth Béla tanító " " 1928 IX. 11 "

Gerda Ilona " Hegyközszentmiklósra 1928 XI. 26-án

Eördögh Imre " Székelyhidra 1929 I. 13-án

szabályszerűen megválasztattak s állásukban esperesi megerősítést nyertek.

Közgyűlés a választásokat tudomásul veszi, megválasztottakat állásukban véglegesen megerősíti, egyben a bemutatott díjleveleket jóváhagyja.

21. szám. Olvastatott Szabó Zoltán e. m. számvevő jelentése az 1928 évi e. m. számadásról, mely szerint

Bevétel 85,267.25 Leu

Kiadás 84,271.60 "

Maradvány 995.65 "

Vagyon :

Pénztári maradvány 995.65 Leu

Kötvényen elhelyezett tőke 57,625 "

Takarékpénztárban 11,337 "

Összesen 69,957.65 "

Szaporulat — — 5,884.40 Leu

400 éves Reformáció alap 1,365 „

A jelentést e. m. közgyűlésünk tudomásul vette.

22. szám. Olvastatott a székely-udvarhelyi ref. tanítóképző-intézet felhívása, melyben rámutatva a fenyegető tanítóhiányra, legalább egy növendék rendszeres segélyezését kéri évi 14,000 Leu-val.

Egyházmegyénk át van hatva a tudattól, hogy a magyar ref. tanítóképzés reánk nézve életkérdés s evégből figyelembe véve egyházmegyénk szűkös anyagi viszonyait, megbizsa az egyházmegyei pénztárnokot, hogy a ránk jövő egyházmegyei közgyűlésen a fedezetről javaslatot tegyen.

23. szám. A hksztmiklósi egyháztanács 1928 dec. 30-án IV. sz. a. hozott határozatának jóváhagyását kéri.

E. m. közgyűlés hozzájárul a 100 Hl.-en felüli magtár buza eladásához, hogy abból a belhivatalnokok f. é. I. negyedre eső fizetése adassék ki, s hogy a magtári tőke kamata évenként beállittasék a költségvetésbe a II. tanítói állás fizetésének pótlására.

24. szám. A hksztmiklósi egyh. tanács f. é. március 27 és ápr. 7-én hozott V. és III. sz. határozatainak megerősítését kéri, melyekben állami adót nem fizetőkre 60 l. ház és földbirtokosokra 100 l., személy adót, az állami adók után 34 % s a vidéki birtokosokra fél ennyi adót vet.

E. m. közgyűlés jóváhagyja e határozatokat, azzal, hogy az ott nem lakó birtokosok 25 %-át és nem felét fizetik az így megállapított adóknak törvény szerint.

25. szám. A hksztmiklósi egyház közgyűlési határozattal kéri, hogy gondnokát az E. T. I. 117 § rendelkezésétől eltérően s a régi szokáshoz hiven 1 évre választhassa 3 év helyett.

E. m. közgyűlésünk a fenti határozatot nem hagyhatja jóvá, minthogy az a törvény világos rendelkezésével ellenkezik és ismételten utasítja a sztmiklósi egyházat, hogy a törvény rendelkezéseihez alkalmazkodjék.

26. szám. A hksztmiklósi egyh. tanács f. é. febr. 2-án II. sz. határozatának megerősítését kéri, melyben a gondnoki állást el nem fogadó egyháztagok váltság díjját 1 évi megválasztás esetén 1500 leuban, 3 évi megválasztás esetén 5000 leu-

ban, az egyházi állást el nem fogadó egyháztagok váltság díját 1500 leuban állapítja meg.

E. m. közgyűlés fenti határozatot megerősíti azzal, hogy csupán 3 évi megválasztást ismerhet el törvényesnek.

27. szám. A monospetri-i egyház presbitériuma régi s nagy kamatu adósságának letörlesztésére 10 000 leu kölcsönt óhajt felvenni, melyhez engedélyt kér

A közgyűlés az elnökileg már előzetesen engedélyezett kölcsön felvételét tudomásul veszi.

28. szám. A vedresábrányi egyház a lelkészlaki meléképületek újra építését határozza el 35.000 leus költséggel, melyből 25.000 leut f. évi adóval fedez, 10.000 leut pedig kölcsön vesz.

Közgyűlés a f. évi márc. 29 én névszerinti szavazással hozott egyhangu presb. határozatot s vele kapcsolatos kölcsön felvételt jóváhagyja.

29. szám. Az érkeserői egyház hiánnyal záródó költség előirányzata fedezésére régi adózási rendszerét megváltoztatja s új adókulcsot léptet életbe, mely áll 50 leus személyi adóból és az 1928 évi községi alapján kivetendő aránylagos vagyon adóból.

Közgyűlés a f. évi ápr. 1-én névszerinti szavazással szabályszerűen hozott egyhangu presb határozatot megerősíti.

30. szám. Monospetrii egyház presbitériuma és hívei 58 aláírásu felterjesztésben kérik, hogy a vedresábrányi lelkész, mint a velök társegyház lelkésze s kinek fizetéséhez 20 hold földdel járulnak, tartson nálök minden 4-ik vasárnap d. e. rendes istentiszteletet s a 3 nagyünnepen pedig felváltva urvacsoraosztást.

Közgyűlés utasítja a vedresábrányi és monospetrii presbitériumokat, hogy a Monospetriben végzendő lelkészi templomi szolgálatokra vonatkozólag a lelkész javaslata s hozzájárulása mellett keressék meg a testvéri közmegnyugvást keltő egyezséget

31. szám. A szalacsi egyház kéri, hogy 86.000 lei tőke s kamatai kölcsöne visszafizetésére nagymérvű s ez idő szerint behajthatatlan adóhátránya miatt f. évi dec. 31-ig haladékot nyerjen.

Közgyűlés a szalacsi egyháztanácsnak f. évi márc. 12-én kelt fenti kérelmet tartalmazó határozatát megerősíti.

32. szám. A szalacsi egyháztanács f. évi március 12-én hozott 6 sz. határozatával új adókulcsot állapít meg, amely áll: 1. személyadó családfőként 50 lei, 2. Házadó és 3. földadó, két utóbbi a szükséglethez mérten állapítatik meg.

Közgyűlés a szalacsi egyház új adókulcsát jóváhagyja azzal, hogy a külbirtokosok megadóztatása nem lehet ellentétben az E. T. III. tc. 10 §-ával

33. szám. György József szalacsi presbiter 4000 leus alapítványt tesz a szegénysorsu ref elemi iskolások ingyen tan-könyvvvel ellátására.

Közgyűlés a 8/1929 sz. presbiteri elfogadó határozattal 4 példányban beterjesztett alapító levelet megerősíti s egy példányt levéltárába utal be, egyet a kerületre terjeszt fel, egyet a szalacsi egyháznak s egyet a kegyes alapi ónák küld vissza köszönetének nyilvánítása mellett.

34. szám. A hegyközszentimrei egyház presbitériuma 1929 márc. 22-én tartott ülésében új adókulcsot léptet életbe, mely áll 200 leu személy és az állami adó 7-5 %-a, vagyonadóból s ezeken kívül a most érvényben álló terményadóból. Öregek, özvegyek, több gyermekesek kedvezményben részesülnek.

Közgyűlés a névszerinti szavazással hozott egyhangu határozatot s az abban körüírt új adókulcsot megerősíti.

35. szám. A hegyközszentimrei egyház megerősítését kéri a Ref. Ónekkar alapszabályainak.

Megerősítették.

36. szám. Az asszonyvásárai egyház presbitériuma 1929 évi március 10-én tartott ülésében 4 sz. a. új adókulcsot állapít meg s kíván életbe léptetni, amely szerint az eddigi 20 leus adó helyett holdanként és telkenként 30-lei adó fizetendő.

Közgyűlés a névszerinti szavazással hozott egyhangu fenti határozatot megerősíti.

37. szám. Néhai Gacsádi János érköbölkúti lakos 1897 évben végrendeletileg 50 frtot hagyományozott az asszonyvásárai egyháznak, mely örökség özv. Gacsádi Jánosné halála után lett volna kifizetendő. Özv. Gacsádiné 1927 jun. 4-én elhalt, azonban az örökösök nem tettek azonnal eleget a végrendelet-

nek, hanem most kínáltak fel az 50 frt. helyett 500 leut. amit az asszonyvásárai presbitérium f. évi ápr. 7-iki ülésében nem fogadott el, hanem az 50 frt. valorizált értékeképen 3000 leüt követel. Az örökösök a presb. határozatot az e. m. közgyűléshez megfellebbezik.

Közgyűlés Gacsádi János, volt asszonyvásárai lakos örököseinek eziránti kérelmét, hogy az 50 frt. hagyományt, 500 leuval fizessék ki, elutasítja, mivel az 50 frt. a végrendelet idején legalább 10 q. gabona ára volt és lehetetlen, hogy örökhagyó arra gondolt volna, hogy örökösei majd 1 (mondj egy) mázsa rozs árával sem megfelelő összeggel fogják kifizetni az asszonyvásárai eklézsiának szánt hagyatékot; 50 frt. = 100 a. kor. = á 30. = 3000 leu, ezen összeg lefizetésére köteleztetnek az örökösök.

38. szám. Az adonyi egyház jelent a „Csécsi Imre alap” 1928 évi számadásáról és f. évi költségelőirányzatáról.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi azzal, hogy jövőben a számadás csupán a számvevőszék elé terjesztendő.

39. szám. A kóly-nagykágyai egyház presbitériumának létszámát 2-vel emelni kívánja, mely kérelmet

Közgyűlés teljesíti.

40. szám. Canonica visitatio beosztása: mihályfalvai körben Takács Zsigmond és Fráter István, székelyhídi körben Szabó Zoltán és Bónis Elemér, diószegi körben: Lengyel Pál és dr. Kotzó Jenő, margittai körben: Jakab József és Kozma Lajos.

41. szám. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek: Esperes, I. főjegyző, Balogh Ferenc és Kozma Lajos.

42. szám. Közgyűlés Esperes zárófohászával s énekléssel berekesztetett.

E jegyzőkönyv 1—8, 10—20, 27—30, 40-42 számait Kalmár István I. főjegyző; a 9, 21—26 számait dr. Gulácsy Sándor v. főjegyző, a 31—39 számait Farkas Lóránd v. aljegyző jegyzték.

Hitelesítik:

Balogh Ferenc
hitelesítő

Kozma Lajos
hitelesítő

Végh József
esperes

Kalmár István
e. m. I. főjegyző

Az Érmelléki Református Eyházmegeye

1929 évi október hó 31-én Székely-
hidon tartott rendes közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

Jelen vannak :

a) elnökök : VÉGH JÓZSEF esperes és
PAPPSZÁSZ LAJOS gondnok ;

b) tanácsbírák :

lelkészi :	világi :
Takács Zsigmond	Bónis Elemér
Jakab József	Kozma Lajos
Lengyel Pál	dr. Kotzó Jenő
Szabó Zoltán	
Laczák Dezső	

c) tisztviselők :

Kalmár István lelkészi főjegyző
Hegedüs Albert lelkészi aljegyző
dr. Gulácsy Sándor világi főjegyző
Farkas Loránd világi aljegyző
dr. Gellért Sándor ügyész

d) eyházak képviselőiben

Albis: Kalas István I.,
Apátkeresztur: Csuka Ferenc I.
Asszonyvására: Bakos József I.
Bályok: Kalmár István I., Pap Lajos g.

5. Berettyószéplak: Thamássy Géza l.
 Bihardiószeg: Fias Kálmán l.
 Biharfélegyháza: Egei István l.
 Biharvajda: Kovács Gábor l.
 Csokaly: Simon Imre l.
10. Érábrány:
 Éradony: Laczák Dezső l.
 Érbogyoszló: Jakab József l.
 Érkeserü:
 Érköbölkut: Varga Béla l.
15. Érmihályfalva: Végh József l.
 Érolaszi: Dayka István l, Komsa Imre g.
 Érsemjén: Szatmári Károly l.
 Értarcsa:
 Gálosnetri: Takács Zsigmond l.
20. Hegyközszentimre: Ludmán Lajos l.
 Hegyközszentmiklós: Sillye Gábor l., Oláh Lajos g.
 Kiskereki: Lengyel Pál l.
 Kóly-Nagykágya: Dibáczy József l.
 Magyarkéc: Kulcsár Dezső l.
25. Margitta:
 Micske: Fűzessy Géza l.
 Monospetri: Maklár Sándor elő k. kt.
 Ottomány:
 Piskolt: Szabó Lajos l.
30. Poklostelek:
 Szalacs: Hegedüs Albert l.
 Székelyhid: Szabó Zoltán l.
 Szentjobb: Sallay Lajos l., Szabó Béla főg.
 Tóti: Kovács Lajos l.
35. Vedresábrány: Boruzs Lajos l.

e) tanító képviselők

Csóka Lajos, Kántor Péter,
 Kocsis József, Szántó Béla.

43. szám. A közgyűlést megelőző reformáció-émléknapi Istentiszteleten VÉGH JÓZSEF esperes így imádkozott :
Őszi egyházmegyei közgyűlés alkalmából 1929 Okt. 31.

I m á d s á g.

Örök Isten, kinek létedben nincsenek esztendő, ki a mának s az örökkévalóságnak egyaránt Ura Istene vagy, kinek akaratából az ébredő természet zöld bársony köntösbe öltözik, kinek intésére a haldokló ősz ruhát cserél, ki utat mutatol a vándor mádárnak, hogy nyári hazáját új hazával cserélje fel s sírva bugó énekével hagyja itt fészket s keresse fel azt a tájat, ahol zöldebb a mező, vigabb a határ, - egy fáradságos munkában eltöltött évnek alkonyán, midőn a szántóvető megélhetése magvát már elvetetegeté, gyűltünk össze itt földi országodnak szerény napszámosai, hogy erkölcsi életünk megmunkált ugarába hintegessük a jónak a szépnek magvait!

Oh mennyi gond, mennyi fáradság s verejtékébe került a szántóvetőnek amíg a talajt a mag befogadására alkalmassá tevé, mily sok aggodalom s remény vonul át váltakozva lelkén, míg az égi kegyelem, munkája gyümölcsét csürbe takarítani engedé! Vallás-erkölcsi éltünk termő földébe, az emberi szivekbe vetendő magoknak is sorsuk hasonló! Megváltónk, Mesterünk a legnagyobb s legtökéletesebb magvetőnek dicső példája jelöli meg a talaj mikénti elkészítésének feltételeit! Példáját követve is hányszor lesz munkánk meddő s sikertelen! Lelki sötétség, kétkedés, kishitűség, farizeusi szivtelenség, képmutatás, a sziv s léleknek ezen ferde k. növései, mind, mint dermesztő korai vagy késői fagyok, mint a magvető munkájának veszedelmes ellenségei a legjobb igyekezetnek is utjába állanak! A keresztyénség élet fájának gyökereiből a tápláló nedvet mint szivta ki s így szabad fejlődését mint sorvasztotta el az egyház világhatalmi tébolya, mely féltékenysége s vak gyűlölete által vezettetve, a szabad gondolkozás gyenge hajtásait már csirájában kiméletlenül lenyesegette s mind ezt a mindeneket látó Örök birónak a nevében, azt itt felsorolnunk felesleges dolog! Fáj lelkünknek ezeket el is gondolni, de mivel éppen ez a mai nap az emlékezet szárnyain vissza visz bennünket ama reánk

nézve fájdalmas de dicsőséges időkbe, mikor a sötét reakció mindent lenyűgöző egyed uralma ellen felveszi a harcot s kibontott zászlaját diadalra is viszi a lelki szabadság magasztos eszméje, némák mégsem maradhatunk! Elfojtására, elnémitására, leverésére ennek a lelkeket felszabadító nemes irányzatnak, hogy mily borzalmas eszközöket léptetett életbe az akkori hatalom, azt Te legjobban tudod édes jó Atyánk! Azonban hogy hithőseinknek, az első reformátoroknak, a lelki szabadság ezen magvetőinek nyílt egyenes bátor fellépését megakadályozni nem volt elég a börtön, a vérpad, a máglya, a tüzhálál, fényesen igazolja protestáns vallásunk gyors elterjedése s megerősödése, térhódítása!

Vallásunk történetében nagy s nevezetes nap az Okt. 31-ike! Magvetés ideje volt akkor is. A feledhetetlen s poraikban is áldott magvetők, az első reformátorok emlékezetének szenteljük e napot, mit méltóan csak úgy ünnepelhetünk meg, ha feltámad lelkeinkben is a szent elhatározás: követni őket hűen tántorithatatlanul s készek leszünk mi is hitünkért élni munkálni s ha kell meghalni is! Ilyen irányu törekvéseinket áldd meg szenteld meg Istenünk s ha munkánk, jó igyekezetünk néha sikertelen marad is, mutasd fel előttünk hitünk fejedelmét a nagy magvetőt ki-bár az általa hintett magokból sok esett a tövissek közzé, sok a terméketlen köves utakra, mégis a jó föld termésének biztos reményében hintegeti ma is s szórja a végtelen időkig a szépnek a jónak a nemesnek magvait a Te kegyelmedbe vetett biztató reménnyel Atyánk és Istenünk

Ámen!

Ezután Hegedüs Albert aljegyző prédikált a XLVI Zsoltár alapján történelmi megvilágításban fejtegetvén a reformáció jelentőségét. Közreműködött a székelyhidi férfi énekkar alkalmi énekekkel

44. szám. A megjelent tagok számbavétele (43), a távollevők igazolása s szabályszerű megalakulás után

Pappszász Lajos gondnok ünnepi gondolatokban gazdag beszédével a gyűlést megnyitja.

45. szám. Esperesi jelentés az egyházmegye 1928

évi vallás-erkölcsi állapotáról: az egyházak bel- s küléletéről, iskolai ügyeiről s statisztikai adatairól:

ESPERESI JELENTÉS.

Folyó 1929 évben megtartott egyházlátogatásunkat - melyben egyházi s világi tanácsbíráink, lelkészi s tanítói dékánaink a legnagyobb buzgalommal s körültekintéssel teljesítették kötelességeiket - az a körülmény teszi nevezetessé s feledhetetlenné, hogy egyházmegyénk 5 egyházában Főtiszteletű s méltóságos Sulyok István püspök ur személyesen végezte a látogatással járó kötelességeket, s bennünket jóleső érzéssel tölthet el azon kijelentése, hogy a tapasztaltak mindenütt magas meglepődését érdemelték ki.

Bihardiószeg, Csokaly, Kóly, Székelyhid, Őrköbölkut egyházakban esperes, gondnok, s világi tanácsbíráink mind ott voltak a Főpásztor kíséretében, hogy tiszteletüknek ezáltal is kifejezést adjanak.

I. Az egyházak belélete.

Nagy ünnepeinken a híveknek 25-50 %-a, vasárnap délelőtt 10-40 %-a, vasárnap délután 2-40 %-a, hétköznapokon délelőtt 1-20 %-a, délután 0 %-a látogatja a templomot,

Nagy ünnepeken és vasárnap délelőtt mindenütt predikáltatott az Isten igéje.

16 egyházban vasárnap délutánonként kátémagyarázat volt.

11 egyházban pedig bibliamagyarázat, 4 helyen prédikálás, 3 helyen ima

Biblia magyarázat 26 egyházban advent és böjti hetek hétköznapjain tartatott 877 esetben.

Gyermek istentisztelet volt 12 egyházban 68 esetben.

A nagyobb iskolás gyermekek a vasárnapi és hétköznap-i istentiszteleteken rendszeren résztvesznek.

27 egyházban 31 csoportban működik vasárnapi iskola 1205 növendékkel, lelkész s tanítók vezetése mellett.

A konfirmációra 25 egyházban a lelkész, 10 egyházban a tanító a lelkész felügyelete mellett tanítja a gyermekeket, a további gondozást a vasárnapi iskola s a bibliakörök útján gyakorolják 20 helyen.

Ifjusági egyesület, Leányegyesület Őrmihályfalván van egyedül, 30 taggal, a szervezés más helyeken is kezdetét vette, legtöbb helyen a gyülekezési tilalom a legfőbb akadály.

Nőegylet Őrmihályfalván 53 taggal. Betegek, szegények, csecsemők gondozása által segít.

Énekkar van 16 egyházban 669 taggal, 18 egyházban alkalmas vezető hiányában nincs. Ahol van, nagyobb ünnepeken, temetéseken, ünnepélyek alkalmával közreműködnek.

A családokat 29 egyházban a lelkész egyedül, 2 helyen a presbiterekkel együtt látogatta meg, 4 helyen sem lelkész, sem a presbiterek. A tanítók 28 helyen meglátogatták a növendékek szüleit, 6 helyen nem.

Házi istentiszteletet 6 család tart, amin résztvesz a lelkész is. Hittelveinkkel ellenkező szokások nem fordulnak elő.

Iratterjesztés van 23 helyen, a lelkészek vezetik. 11 egyházban nincs. Eladatott 22 drb. teljes biblia, 97 drb. ujszövetség, 764 árvaházi naptár, 469 drb. másféle Jár összesen 306 néplap.

Ref. népkönyvtár van 8 helyen, használták 173 esetben.

Szegényügyi bizottság van 6 helyen, 36 taggal. Itt nyilván vannak tartva a segélyzendő szegények, Fenti szegényeknek kiadatott 3456 Leu. Szegény gyermekeknek 12079 leu összesen 16 529 leu.

Külső jótékonyásra adtak az egyházak 78.311 leu 25 banit.

A hivek jótékony adományainak összege 313.022 „ 80 bani. 10.000 leu felül adakozók névsora :

Éradonyban Csécsi Nagy Imre	— —	30.000 leu
Érmihályfalva, község	— — — —	49.000 „
Érolasziban Kövessy István	— — —	10.000 „

összesen — 89 000 leu

Urvacsora kiosztatott az egyházmegyében 6 alkalommal 10.885 férfinek és 14.398 nőnek, vagyis összesen 25.283 léleknek. A betegeknek rendes urvacsoraosztás alkalmával, de kívánatra más alkalommal is.

Baptista van: törvényesen kivált fi 172, nő 219, összesen 391. Felekezeten kívüli nincs. Templomi beszédben, személyes érintkezések alkalmával való felvilágosítással védekezik ellene a vezetőség.

Vallásos összejövetel volt 117 alkalommal.

Nagyobb szabású ünnepély volt 14 esetben felettes hatóság részvétele mellett. Harang, templom, orgona-szentelés alkalmával.

Közönséges büncselekményért az egyházmegyében 10 egyént ítelt el a bíróság Tolvajlás, verekedés, iszákosság több helyen fordult elő

Vad házasságban 92 pár él. A lelkész és presbitérium minden lehető elkövet megszüntetésére. A múlt évben 31 eset-

ben sikerült az együttélést törvényesíteni.

4 tiszta pár nem kötött házasságot egyházilag, magas életkor, előrehaladott áldott állapot, álszemérem voltak az okai, lelkész, presbiterium közbelépése hiábavaló volt.

Javunkra reverzálist adott 17 pár, kárunkra 9 pár. Az egyház érdekeit minden helyen megvédték a lelkészek és presbiteriek. A kárunkra adott reverzálisokról nyilvántartást 11 egyház vezet, 23 nem.

A keresztelést mellőzték 27 esetben (Szentimre 23, Kóly 4 esetben.)

Temetést nem mellőzték sehol.

Figyelemreméltóbb felső hatósági intézkedést igénylő egyházsérelem, agrárföldek visszavétele jelentetett Bályok, Széplak, Keserü, Szentmiklós, Micske, Piskolt. Foganatosítást eddig, még egyik sem kapott.

II. Az egyház külélete.

Az egyházi adót fizetők száma 11.275. Választók száma 8411.

Egyházközségi közgyűlés nincs.

Presbiteriek száma 528

Minden lelkészi hivatal be van szerelve a szükséges naplókkal, melyeket pontosan vezet, valamint az anyakönyveket és jegyzőkönyveket is pontosan vezetik.

Levéltár minden helyen van.

Vagyonleltár minden helyen van, azonban a változások a legtöbb helyen 1919 óta nincsenek átvezetve, amikor is a leltár változási rovata betelt, helyénvaló lenne egy pótv kinyomatása és beillesztése az 1912-ben kiadott vagyonleltárba.

Az ingatlanok minden helyen az egyház nevében állanak, kivéve az agrárreform útján nyert földeket.

Az agrárreform az egyháztól 72 és fél, a lelkésztől 67 és fél, a tanítótól 43 és fél, összesen 183 holdat vett el. Adott az egyháznak 167, lelkésznek 108, tanítónak 509, összesen 778 és fél holdat. A nyert földet használják, de nem zavartalanul, mert még ma is vannak csereberélések.

Tőkéje és alapítványa van az egyházaknak 1.578 091 leu 68 b.

Magtári vagyona terményben 713.62 hl. 410.000 leu értékben.

Az egyházak pénzei részben a hiveknél jó kezesek mellett, részben a takarékpénztárakban vannak elhelyezve 12—20 % kamat mellett.

Egyházainknak dec. 31-én adóssága 999.220 leu 76 bani.

Költségelőirányzata van minden egyháznak. Az egyházta-
gokra ki van vetve az egyházadó pénzben 1.847.831 leu, ter-
ményben 116.700 leu. A kivétel fedezi a szükségletet

Az egyházaknak számvevőszék által megvizsgált számadá-
sait az egyházmegye tavaszi közgyűlése hagyta jóvá s helyes-
bitette a kifogásolt tételeket. A vizitáció minden helyen számba
vette az értékeket, betétkönyveket. A számadás mérlege
pénzben

Bevétel	—	—	—	—	5 240 451'49 leu
Kiadás	—	—	—	—	4 992 307'18 leu
Maradvány	—	—	—	—	248 114 31 leu.

A vegyes termények bevétele fedezi a kiadást.

Az épületek, templom, iskola, lelkész és tanítói lak elég
jó karban vannak.

Új építkezésekre 471.078 leut költöttek egyházaink.

Épületek jó karban tartására 791.188 leut fordítottak.

Tüzkár ellen 11.711.320 leura vannak biztosítva épületeink.
Biztosítási díjban fizetnek az egyházak 26 625 leut.

Keserü, Tarcsa, Kiskereki kivételével minden helyen ki
vannak fizetve a belhivatalnokok, sőt ma már ezeken a helye-
ken is csak jelentéktelen hátrány szerepel.

Köztartozások. Fájdalom még mindig vannak, cca 50 000 leu.

Segélyt kaptak egyházaink községtől, egyesektől, Ameriká-
ból 162 352 leut. Templomjavítás, harang és más közcélokra.

Pere nincs egyházainknak.

Régi temetők az egyház nevének állanak, az újak a község,
illetve az állam nevének. A temetők gondozása sok kívánnivalót
hagy fenn.

III. Az egyház iskolai ügyei.

Alsó-Felső ábrány, Keresztur, Poklostelek kivételével minden
anyaegyházban, sőt a monospetrii leányegyházban is van fele-
kezeti iskolánk, tehát 31 egyházközségben.

Az egyházak költségvetéseiben a felekezeti iskola 1 675.111
leu és 83 bani teherrel szerepel, nem számítva a termény
járandóságokat.

Volt 60 rendes, 1 helyettes tanító.

Kitünő tanítók: Thamó Anna Asszonyvásár, Kocsis József
Berettyószéplak, Váry Margit B. Félegyháza, Erdey József
Köbölkut, Taar Ferencz, Pálfi Irén, Pálfi Gizella, Kassay Ida
Érmihályfalva, Bacza Illés Értarcsa, Tóth Miklós Szentimre,

Kántor Péter, Kántor Péterné, Matta Ferenczné Margitta, Jakab Lajos, Keszi Ilona, Lengyel Eszter és Szombatiné Ujvárosi Róza Szalacs.

Tanítóink az egyházépítő munkából derekasan kivették részüket.

Vallást, nemzeti tárgyakat megfelelő eredménnyel tanítják.

Az iskolák felszerelése kevés kivétellel törvényszerű, az észlelt hiányok most már pótolhatók.

Az iskolák szellemi állapota kielégítő.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházakban.

Született:

Törvényes fi 520, nő 530, összesen 1050.

Törv. telen „ 41, „ 51, „ 92.

összesen — — — — 1142.

Meghalt:

fi 388, nő 363, összesen 751.

Házasságot kötött egyháziilag:

Tiszta pár 263, vegyes 63, összesen 326.

Állami anyakönyv szeriut:

Tiszta pár 281, vegyes 68, összesen 349.

Konfirmált fi 152, nő 200, összesen 352.

Áttért fi 8, nő 14, összesen 22.

Kitért fi 3, nő 3, összesen 6.

Lélekszám az 1928 évben:

Anyae gyházakban fi 19.192, nő 20.414, összesen 39.606 lélek.

Szórványokban fi 403, nő 442, összesen 845 lélek.

összesen fi 19.595, nő 20.856, összesen 40.455 lélek.

V. Megjegyzések.

Mint csaknem minden helyen, megismétlődő sérelemként jelentik egyházlátogató küldöttségek, hogy az állami tanítók a gyermekek beiratása alkalmával a szülőkkel szemben valóságos terrort fejtenek ki.

Érábrányban, teljesen magyar nyelvű állami iskolában a magyar nyelvet nem is tanítják, állami iskolákban magyar sectiók felállítására sürgetendő mindenfelé.

Csak kimélelel, de most utolsó alkalommal hallgatom el megnevezését azoknak ez egyházaknak, hol a kerület határozott rendelkezéseinek daczára, még mindég nem tartatott meg Vasárnap délutánonként a Káté magyarázat, hol egész évfolyamán nem volt biblia magyarázat hétköznaponként, hol a vasárnap

iskola még ma sincs meg szervezve, hol sem énekkar, sem ifjúsági egyesület nincs, a hol a hétköznapi istentiszteletet még az iskolás gyermekök sem látogatják, hol még vasárnap délután sincs rendes isteni tisztelet.

Mindezen mulasztások szomoruan igazolják, hogy még mindég nem állunk hivatásunknak a magaslatán s magunk hívjuk ki önmagunk ellen a közvélemény ítéletét. Fájó sebek ezek, de végre is hozzá kell látni a baj radikálisabb orvoslásához, ha teljesen elsorvadni nem akarunk.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, teljes tisztelettel maradok

Órmihályfalva 1929 okt. 10.

a nagytiszteletű s tek. közgyűlésnek alázatos szolgája

Végh József

esperes.

a.) Közgyűlésünk a felolvasott jelentést tudomásul veszi s kapcsolatban a következő intézkedéseket teszi:

b.) Az egyh. ker. közgyűlés 19/1929 sz. határozatának 9. pontjával elrendelt új vagyron-leltárak, a kerület által kiadandó leltári iven az 1929 évi számadások alapján 1930 márc. 31-ig minden egyházban elkészítendőek.

c.) A temetők gondozása, tisztántartása s körülkerítése az egyházak kegyeletes kötelessége, minek teljesítésére ott nyugvó szeretteink, elődeink, testvéreink emléke kötelez. Az e tekintetben mutatkozó s kifogásolt hiányok pótlandók.

d.) Tanköteles gyermekeink beiskoláztatása körül sűrűn mutatkozó erőszakos kényszerítések és sérelmek esetenként azonnal jelentendőek az esperesi hivatal útján a püspöki hivatalnak.

e.) Végső utasítást ad: a vasárnap délutáni kátémagyarázat, adventben és böjtből hétköznapi (hetenként legalább egy) bibliamagyarázat tartására. a vasárnapi iskolák, nőegyletek, ifjúsági bibliakörök, énekkarok szervezésére, az iskolás gyermekek templomba járatására. Mindezeknek szigorú ellenőrzését és az észleltekről részletes jelentés tételét a canonica visitacio kötelességévé teszi közgyűlés azzal az utasítással, hogy mindazok, kik a kivánalmaknak meg-

felelő módon eleget nem tesznek, minden további nélkül fegyelmi eljárás alá vonassanak.

f.) A hegyközszentimrei szomorú esetben, hol 23 születésnél mellőzték a keresztelést, vizsgálatot rendel el.

g.) A közgyűlés a tanításban kiváló eredményekkel kitünt s a jelentésben névszerint felsorolt tanítókat érdemeik elismerése s megbecsülése mellett dicséretbe részesíti.

h.) Nyilvántartásba veendő, hogy az állami iskolákba hány református gyermek jár; mi az oka, hogy nem felekezeti iskoláink növendékei s vallásos oktatásuk miképpen történik?

46. szám. Esperes időszaki jelentése 1929 máj. 2 óta elnökileg végzett ügyekről:

ESPERES IDŐSZAKI JELENTÉSE

1929, május 2. óta elnökileg végzett ügyekről.

Ha jelentésemet a kegyeletes megemlékezés fájó érzésével kezdem, tudom, megbocsát a nagytiszteletű és tekintetes közgyűlés, hiszen akire gondolok, nemcsak nekem, a régi barátoknak, de édes mindnyájunknak kedves embere, egyházmegyénknek pedig 16 éven keresztül értékes, buzgó, puritán, egyenes-lelkű tanácsbírája volt. Midőn néhai Farkas Gábor, volt tanácsbíránk emlékezetének kegyeletes megörökítését jegyzőkönyvünknek lapjain indítványozom, kérem helyeslőleg tudomásul venni, hogy koporsójára odatettem egyházmegyénk koszoruját s július 11 én magam végeztem a ravatalnál a reámnézve legszomorubb kötelességek egyikét. Legyen áldott az igazaknak emlékezte!

Ha Farkas Gábor elvesztésén bánat könnye pergett szemünkből, úgy egy másik, reánk nézve kedves és feledhetetlen alkalom, főpásztorunknak, főtiszt és mélt Sulyok István urnak egyházmegyénkben tett látogatása az örömnél, a lelkesedésnél könnyeit csalta ki. Az a néhány nap, amit közöttünk töltött, emlékét beégette a lelkünkbe, emelő, nemesítő hatása mindenütt ott maradt. Utja valóságos diadalmenet volt, beszédei nyomán valláserkölcsei életünk mezején új élet fakadt, szent elhatározás töltötte el a lelkeket, midőn a főpásztor romokra állva, megmutatta hűveinek a hitbeli megújulás feltételeit. Nyissunk lapot a boldog s szép napok emlékeinek is és vessük reá azt a történelmi nevezetességű eseményt, hogy ha beláthatatlan idők

óta nem volt is hivatalos püspöki látogatás egyházmegyénkben főtit. és mélt. Sulyok István szeretett főpapunk az Urnak 1929. esztendejében ezt az örömet megszerezte nekünk. Indítványozom; mondjunk köszönetet neki ezért jegyzőkönyvünknek lapjain.

Ha nem említeném is fel, tudja közgyűlésünknek minden alkotó tagja, hogy az elmúlt félesztendő munkásságának legnagyobb részét lefoglalta, lekötötte az a nehéz, lélekölő munka, melyet a kormány a lelkészek s egyházak tényleges jövedelmének bevallása körül intézkedéseinek változtatgatásaival elrendelt. Az egyöntetű eljárás érdekében előbb esperesi értekezletet tartottunk Váradon, majd az ott kialakult véleményeknek lelkésztestvéreimmel való közlése céljából egyházmegyei értekezletet hívtam össze. Az itteni megbeszélések alapján elkészített kimutatásokat felülvizsgáltam, összegyűjtöttem, felterjesztettem.

Kerületi tanácsbirákra, ker. egyházi aljegyzői állásra, zsinati rendes s póttagsági helyekre, ker. tanító-képviselői, valamint egyházmegyei tanító képviselői állásokra a szavazást elrendeltem, azokat felterjesztettem; az egyházmegyei tanítóképviselői állásokra elrendelt szavazatok felbontásáról felvett jegyzőkönyv közgyűlésünk asztalán pihen.

Mult gyűlésünkről elmaradt lelkészek igazolását tudomásul vettem.

ASSZONYVÁSÁRÁNAK 47.000 leu pótdó kivetését, -mellyel az új harang költség-többletét fedezze,- engedélyeztem.

Május 21-én SZENTIMRÉN, június 30-án KISKERÉKIBEN, július 7-én ASSZONYVÁSÁRÁN, augusztus 11-én CSOKALYON végeztem a harangavatási szertartásokat. KERESZTURBA, mely szintén június 30-ra tűzte ki a templomavatást, a már Kerekinek tett ígéretem miatt személyesen nem mehettem el, de felkértem magam helyett Balogh Ferencz s Kalmár István lelkésztestvéreimet, kik kérésemnek a legnagyobb készséggel tettek eleget. Említett helyeken beigazolvva látom azon nagy igazságot, hogy a hivek áldozatkészsége egy kiapadhatatlan forrás, melyből a jócselekedetek vize kiapadhatatlanul állandóan buzog, ha a nemtörődömség közönye el nem torlaszolja azt.

Résztvettem törvényhozó testületünknek, a zsinatnak Kolozsváron megtartott alakuló gyűlésén, mely az egyes bizottságok megalakítása után a kiosztott törvényszakaszok feldolgozásáig elnapolta magát.

Szomoruan kell megállapítanunk, hogy tanítóink részére már többször megígért, már-már kiutaltnak is jelzett államszegély még mindig nem érkezett be.

Az elmúlt félévben történt személyi változásokról a következőkben számolhatok be:

CZAPFALVY JÓZSEF segédlelkésznek beteges lelkész-társunk, Fias Kálmán diószegi lelkész melletti szolgálatára ideiglenesen a concessát megadtam.

Adorján Mihály albisi, Koos Lajos kólyi, Gerda Ilona szentmiklósi, Szabó Ilona tóttii, Bagics Mihály biharfélegyházai, Szabó Lajos éradonyi rendes tanítók állásukról lemondottak, elbocsátó leveleiket kiadtam. Hasonlóan megszűnt h. tanítói működése Péter Margit érsemjéni, Lázár Mária bályoki s Szombatiné, Ujvárosi Róza h. tanítónőknek is.

Mint új, rendes tanítókat ideiglenesen megerősítettem állásukban: Szabó Lajost Székelyhidon, Benke Pált Szalacson, Horváth Gézát Biharfélegyházán, Tompa Rózát Albison, Szabó Ilonát Kólyon, Silye Kálmánt Szentmiklóson. Nevezetteknek bekebelezését s végleges megerősítését kérem.

Mint helyettes tanítót elnöki jogomnál fogva megerősítettem: Orbán Lajost Tóttiban, Silye Kálmánt Hksztmiklóson és Horváth Gézát Bfélegyházán.

Nagy János s társai, b. széplaki egyháztagnak Thamássy Géza s az egész egyháztanács ellen beadott panaszfeljelentését, melyet egyházmegyei bíróságunk már egy ízben letárgyalt s amelyben hozott ítéletet a ker. bíróság is helybenhagyta s megerősítette s melyet nevezett panaszosok most már a vármegyei prefektushoz nyújtottak be, ahonnan az hivatalomhoz tétetett át elintézés végett,- elnökségi végzéssel elutasítottuk. E végzés panaszosok által megfélebbesztetvén, bíróságunk foglalkozik vele.

A Veres József m. petrii gondnok féle ügy egyházlátogató küldöttség tapintatos eljárása folytán békés megoldást nyert.

Bónis Elemér egyh. ker. tanácsbíróvá választatván lemond egyh. ker. képviselői tisztségéről. Helyének betöltését kérem.

Diószegen, hol a püspöklátogatás alkalmával a káplántartás kérdését nem sikerült teljes megnyugovásra megoldani, a későbbi jobb belátás az elrendelt vizsgálat mellőzésével békés uton intézte el.

Az administratio keretébe tartozó ügyeket a lehetőség s legjobb tudásom szerint igyekeztem elvégezni. Ha valamiben tévedtem, vagy a közkivájalomnak nem tettem eleget, nem az

akarata hiánya, de az emberi gyarlóság s gyarlóságom volt az oka,

Jelentésem tudomásul vételét kérve, vagyok :
Órmihályfalva, 1929 okt. 15.

a nt. s mélt. közgyűlésnek
alázatos szolgája :

Végh József
esperes

a.) Közgyűlésünk a felolvasott jelentést tudomásul veszi s a felsorolt ténykedéseket jóváhagyja.

b.) Közgyűlés a súlyos veszteség fájó érzetével rója le a kegyelet adóját Farkas Gábor érdemes tanácsbírája iránt, ki az egész egyházmegye osztatlan sajnálatára f. évi július hó 8-án csendesen elhunyt. Az igaz szívű és egyenes lelkű férfiúnak, barátnak, bírónak kedves emlékezetét kegyeletes érzéssel örökíti meg. Elhunyt feletti gyászban mélyen érzett fájdalommal osztozik az egyházmegye és ezzel az őszinte igaz részvételével siet a mélyen sujtott család vigasztalására.

c.) Örömmel és köszönettel veszi tudomásul, hogy az egyház kerület püspöke, Sulyok István főtitiszteletű ur egyházmegyénk öt egyházában generális visitációt tartott s magas megjelenésével, az Igének hirdetésével, tanácsok és utasítások osztogatásával gyülekezeteink életére áldásos hatást gyakorolt. Kéri szeretett Püspökét, hogy főpásztori látogatásával egyházmegyénk többi egyházait is szerencsésítetni kegyeskedjék.

d.) Közgyűlés a lemondás folytán megüresedett egyházkerületi képviselői tisztségre dr. Kotzó Jenőt választja meg, kinek megbízatása 1932 dec. 31-ig tart.

47. szám. A szavazatbontó bizottságnak 1929 évi okt. 10-én kelt jegyzőkönyve szerint az egyházmegyei tanítóképviselek választására 8c/1929 sz. e. m. közgyűlési határozattal elrendelt szavazás alkalmával beérkezett 37 hiány és kifogás nélküli szavazat, melyekből kapott Csóka Lajos, Kántor Péter és Szánthó Béla 37-37-et, Kocsis József 36-ot és Tóth Miklós 1-et.

Közgyűlés a szabályszerű szavazás eredményét tudomásul véve az összes, illetve legtöbb szavazatot nyert Csóka Lajos, Kántor Péter, Szánthó Béla és

Kocsis József tanítókat megválasztott e. m. tanító képviselőknek jelenti ki, kiknek megbízatásuk az 1929-től 1931-ig terjedő 3 évre szól. Megválasztottak Esperes köszöntése után tisztségükbe igttattnak.

Ez alkalommal üdvözölte Esperes meleg szavakkal Kiss Lajos és Csóka Lajos derék tanítóinkat, kik közül előbbi zsinati rendes taggá, utóbbi kerületi képviselővé választatott. Az őket ért szép kitüntetés egszersmind egyházmegyénknek is dicsősége.

48. szám. Egyházmegyei lelkészértekezlet Takács Zsigmond indítványára elkötelezi a kebelbeli lelkészeket arra, hogy a felállítandó „Károli Gáspár irodalmi társaság” támogatásához minden lelkész 100-100 leuval járuljon hozzá, ezenkívül gyűjtést rendezzen e célra saját egyházában, továbbá kívánatosnak találja, hogy e nemes célu intézmény megerősítéséhez az egyházközségek is adakozzanak legalább 100-100 leut. E határozatának tudomásul vételét és az egyházak hozzájárulásának kimondását kéri azzal, hogy hasonló cselekedetre hivassanak fel mindkét kerület összes lelkészei s egyházai.

Közgyűlésünk helyeslőleg veszi tudomásul a lelkészi kar példátmutató áldozatkészségét s felhívja az egyházakat, hogy a „Károli irodalmi társaságot” legalább is 100-100 leu adományukkal támogassák; tehetősebb hitfeleinktől pedig elvárja, hogy átérezve és megértve ez egyházi életünkben magas szerepre hivatott irodalmi társaság létiogosultságát és nélkülözhetetlenségét, ennek létrehozására és támogatására irányuló akcióból méltóképen kiveszik részüket. Kapcsolatban felkéri az egyházkerület főt. Püspökét, kegyeskedjék a mi lelkészi karunk s közgyűlésünk határozatához hasonló eljárásra felhívni a kebelbeli egyházmegyéket, ugyszintén e mozgalomhoz csatlakozásra felhívni főt. Püspöke utján az erdélyi egyházkerületet.

49. szám. Kifogásolható lévén, hogy a tanító-dékánok egyházlátogatáskor, tehát éppen a vizsgák és hatósági vizsgálatok előtt napokon keresztül távol vannak iskoláiktól:

Közgyűlés kimondja, hogy jövőben a canonica visitációban a tanító-dékánok nem vesznek részt, a téli hónapokban azonban a lelkészi és tanítói dékánok megvizsgálják az iskolákat, ha az szükségesnek mutatkozik.

50. szám. Egyh. ker. közgyűlés 71/1929 sz. határozatával elrendelte a tanítói fizetések bizottsági felértékelését a tényleges állapotoknak megfelelően.

Közgyűlés e munkálatok végrehajtásával megbizta az érmihályfalvai körben Végh József esperes, a dőszegi körben Takács Zsigmond, a székelvhidi körben Szabó Zoltán és a margittai körben Kalmár István lelkészeket, kik a nyert minta és utasítás szerint felveszik a jegyzőkönyveket az egyházak kiküldötteivel és azokat dec. 1-ig beterjesztik az esperesi hivatalnak.

Ugyanakkor jegyzőkönyv veendő fel arról, hogy a leikészek élvezik-e díjlevelökben foglalt fizetésüket teljes egészében, vagy attól eltérőleg kötöttek-e egyezséget az egyházakkal s ez az egyezség nyert-e egyházhatósági megerősítést.

51. szám. Tárgyaltatott az egyházkerületi közgyűlés 59/1929 sz. határozatában foglalt tervezet a nagyváradai Lorántffy Zsuzsánna prot. jótékony egyesület árvaházának kerületi kezelésbe való vételéről.

Egyházmegyei közgyűlésünk bár át van hatva annak tudatától, hogy az árvaház átvételével és továbbfejlesztésével az egyház egyik legnagyobb és nemesebb feladatának tenne eleget, de a legnagyobb sajnálattal állapítja meg, hogy az előirányzott fentartási költség előteremtése messze felülhaladja sok oldalról igénybe vett teljesítő képességeinket s így fájdalommal ugyan, de azt kénytelen javasolni a ker. közgyűlésnek, hogy az árvaház átvételétől tekintsen el.

52. szám. A kerületi nyugdíjintézet alapszabályainak módosítása tárgyában szerkesztett memorandumot, melyet egyh. megyei gyámintézeti közgyűlés letárgyalt és elfogadott.

Közgyűlésünk helyeslőleg tudomásul veszi.

53. szám. Egyházkerületi közgyűlés 65/1929 sz. határozatával felszólítja az egyh. m. közgyűléseket, hogy tegyenek javaslatot az egyházi tisztviselőknek az anyagi eszközök hiánya miatt a legsúlyosabb válsággal küzdő középiskoláink céljaira leendő progresszív megadóztatásáról. Ugyancsak felhívással fordul az egyházkerület világi tagjaihoz, hogy önkéntes hozzájárulások megajánlásával siessenek ezen iskolák megmentésére.

Közgyűlésünk nem találja szerencsés ötletnek, célravezető és keresztülvihető eszköznek a középiskolák támogatására az egyházi tisztviselők megadóztatását, azonban készséggel nyújt segítő kezet az egyháztársadalmi uton indított segítő akcióhoz, felhíván és elkötelezvé az egyházi tisztviselőket, presbiteriumokat, hogy szólítsák fel a tehetősebb egyháztagekat a válságos helyzetben levő intézetek pártfogására és önkéntes adományokkal való megsegítésére.

54. szám. Egyházkerületi közgyűlés 19/1929 sz. határozatával a püspöki jelentés alapján

a.) felhívja az érmelléki egyházmegye gyülekezeteit buzgóságosabb templomlátogatásra, a javulást tekintetben a lelkipásztorok intenzivebb munkájától és a presbiterek jó példaadásától várja.

b.) Kötelezi lelkészeket, hogy vasárnap délutánonként kátét, hétköznaponként a könyörgés után bibliát olvassanak és ottan-ottan magyarázzanak,

c.) a gyülekezeti életben az ifjúsági munkáról, pásztori látogatás, iratterjesztés, szegénygondozásról, nőszövetségek szervezéséről, sociális bizottságok megalakításáról szól.

Egyházmegyei közgyűlésünk elrendeli, hogy a kerületi határozat alapján a kerületi közgyűlés jegyzőkönyvében 19/1929 sz. a. teljes egészében megörökített püspöki jelentés és kerületi határozat minden presbiteriumban felolvastassék s az abban foglaltakhoz alkalmazkodjanak.

A sociális bizottságot megalakítja s ennek tagjaiul megválasztja a 15/1929 sz. határozatával megalakított missió bizottságot.

55. szám. Egyházkerületi közgyűlés 48/1929 sz. határozatában utasítja az egyh. m. közgyűléseket, hogy missióbizottságuk útján készítsék el a missió körök pontos kimutatását; lélekszámát, anyagi erejét s teljes helyzetképet feltáró jelentéseiket, melyekből egy példány kerületre felterjesztendő.

A 15/1929 sz. a. határozattal megalakított egyh. m. missió bizottság a fenti kerületi határozatnak megfelelő eljárásra utasíttatik.

56. szám. A belmissió-munkáról szóló 93/1929 sz.

egyh. ker. határozat

további eljárás végett jelentés tétel kötelezettségével kiadatik az e. m. belmissió bizottságnak.

57. szám. Egyh. ker. közgyűlés 24/1929 sz. határozatával elkötelezi lelkészeket, hogy globalis adónyugtájukat pontosan negyedévenként a kívánt időre betérjesszék; az iratterjesztést egyházukban megszervezzék és a nyugdíj, sajtó és missiói perselypénzek az egyetemes nagy céloknak megfelelő összeget tegyenek ki.

Lelkészek elköteleztetnek e határozat pontos betartására.

58. szám, A „Reformátusok Lapja” mint hivatalos lap a kerületi közgyűlés 26/1929 sz. határozata értelmében egy-nél több tanítós egyházba 2 példányban jár, ott pedig, hová egy példány jár, a tanító a lap hátsó oldalán jegyezze fel, hogy a lapot olvasta. Az előfizetési s hirdetési díjjal hátralékosok ellen eljárás indítatik.

Tudomásul vétetik.

59. szám. A bánáti egyházmegye kérésére kerületi közgyűlés elrendeli (150/1929 sz.) hogy a presbiteri és egyházközségi közgyűlés énekekkel és imádsággal kezdődjék.

Mihez tartás végett megköroztetik.

60. szám. Kerületi kulturtaxa és egyéb járulékok befizetésének sürgetése.

Egyházmegyei közgyűlésünk felhivja a hátralékos egyházakat a kerületi járulékok sürgős befizetésére. A kerületi közgyűlést pedig felkéri, hogy a kerületi taxák és járulékok címén egyházainkra nehezedő súlyos terheken a lehetőséghez képest enyhíteni kegyeskedjék legalább azáltal, hogy az elemi iskolás tanulók után kirótt (á 5 leu) járulékot szüntesse meg.

61. szám. A székelyhidi presbiterium az üresedésben levő kántor-tanítói állásra Szabó Lajos okleveles kántor tanítót választotta meg 1929 június 16 s bemutatva a díjlevelet a választás megerősítését kéri.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi. Szabó Lajos kántor-tanítót állásában véglegesen megerősíti; bekebelezi; a bemutatott díjlevelet jóváhagyja s a bekebelezési díj pontos befizetésére úgy a megválasztott tanítót, mint az egyházközséget elkötelezi.

62. szám. A szalacsi presbiterium az üresedésben levő kántor-tanítói állásra Benke Pál okleveles kántor-tanítót választotta meg 1929 jul. 28. s bemutatva a díjlevelet a választás megerősítését kéri.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi. Benke Pál kántor-tanítót állásában véglegesen megerősíti, bekebelezi, a bemutatott díjlevelet jóváhagyja, s a bekebelezési díj pontos befizetésére úgy a megválasztott tanítót, mint az egyházközséget elkötelezi.

63. szám. Az albisi presbiterium a második tanítói állásra Tompa Róza okleveles tanítónőt választotta meg 1929 szept. 29-én s bemutatva a díjlevelet a választás megerősítését kéri.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi. Tompa Róza okleveles tanítónőt állásában véglegesen megerősíti; bekebelezi; a bemutatott díjlevelet jóváhagyja, s a bekebelezési díj pontos befizetésére úgy a megválasztott tanítónőt, mint az egyházat elkötelezi.

64. szám. A kóly-nagykányai presbiterium kántor-tanítóul Szabó Ilona okleveles tanítónőt választotta meg 1929 szept. 8-án s bemutatva a díjlevelet a választás megerősítését kéri.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul veszi. Szabó Ilona okleveles tanítónőt állásában megerősíti, s a bemutatott díjlevelet jóváhagyja.

65. szám. Az E. T. VI. t. c. 29 §-ában előirt esküt Egyházmegyei Közgyűlésünk színe előtt letették Benke Pál és Tompa Rozália tanítók.

66. szám. Farkas Gábor halálával megüresedett egyházmegyei világi tanácsbírói tisztség betöltését

Közgyűlés 1930 február 1. határidővel elrendeli.

67. szám. Az egyházmegyét következő gyűléstartásra Szalacsra hívja meg az egyház lelkésze.

A meghívás köszönettel elfogadtatván. kimondatik, hogy a 1930 évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés Szalacson fog megtartatni.

68. szám. Ezen 43-67 sz. a. felvett jegyzőkönyvet

Közgyűlés nyílt ülésében hitelesnek mondja ki és a gyűlés -Elnök által bezáratván- énekléssel véget ért.

A 43-60 számokat Kalmár István főjegyző,
a 61-68 számokat Hegedüs Albert aljegyző jegyzték.

Tárgymutató.

(A számok a jegyzőkönyvi számokat jelzik.)

Adóügyi bizottság	—	—	—	14
Adventi bibliamagyarázat	—	—	—	45 e.)
Állami iskolába járó gyermekeink	—	—	—	45 h.)
Asszonyvására új adókulcsa	—	—	—	36
Boruzs Lajos v. ábrányi lelkész bemutatkozása	—	—	—	5
Bőjti bibliamagyarázatok	—	—	—	45 e.)
Canonica visitatio beosztása	—	—	—	40
Csécsi Imre alapítvány számadása	—	—	—	38
id. Debreceni László emléke	—	—	—	3 b.)
Egyházmegyei közgyűlést megelőző Istentiszteletek	—	—	—	1, 43
„	„	megnyitása s bezárása	2, 42, 43,	68
„	„	Szalacson 1930-ban	—	67
„	„	világi tanácsbíró választás elrendelése	—	66
„	„	számadás	—	21
Esperes imái	—	—	—	1, 43
„	„	jelentései	—	3, 45, 46
„Elemi iskolások járuléka” törléséért	—	—	—	60
Énekkarok	—	—	—	45 e.)
Építetű bizottság megalakítása	—	—	—	16 a.)
Érkeserű új adókulcsa	—	—	—	29
Farkas Gábor emléke	—	—	—	46 b.)
Fias Kálmán e. m. könyvtárossá választása	—	—	—	16 b.)
Gacsádi-örökség	—	—	—	37
Globális adó nyugták	—	—	—	57
Gyámoldai tagsági díj emelése	—	—	—	6 a.)
„	„	számadás	—	6 b.)
György József alapítványa	—	—	—	33
Hegyközszentimre énekkara	—	—	—	35
„	„	új adókulcsa	—	34
„	„	-n vizsgálat elrendelése	—	45 f.)
Hegyközszentmiklós kérelme gondnok felmentési díj iránt	—	—	—	26
„	„	„	választás ügyben	25
„	„	magtár búzáját eladja	—	23

Hegyközszentmiklós új adókulcsa	—	—	24
Hétköznapi bibliaolvasás	—	—	54 b.)
Iskolai felsőbb tagozat szakszerű berendezése	—	—	7
„növendékek templomba járása	—	—	45 c.)
Jegyzőkönyv hitelesítése	—	—	41, 68
„Károli Gáspár irodalmi társaság“ támogatása	—	—	48
Kátémagyarázat	—	—	45 e.)
Kerületi nyugdíjintézethez memorandum	—	—	52
Kitűnő tanítók	—	—	45 g.)
Kóly-nagykágyvai presbiterium létszámemelése	—	—	39
Kotzó Jenő dr. egyh. ker. képviselővé választása	—	—	46 d.)
Középiskolák támogatása	—	—	53
Laczák Dezső egyh. in. tanácsbíróvá választása	—	—	4
Lelkészi fizetések bevallása	—	—	50
„Lorántffy Zsuzsanna egyesület“ ajánlata	—	—	51
Missió-bizottság	—	—	15, 56
Monospetri kölcsön-ügye	—	—	27
Nőegyletek	—	—	3 e.) 45 e.) 54 c.)
Nyugdíjbizottság megalakítása	—	—	12
Presbiteri gyűlés imával s énekkel kezdődjék	—	—	59
Püspök urnak köszönet	—	—	46 c.)
„Reformátusok Lapja“	—	—	58
Sérelmek a beiskolázás körül	—	—	45 d.)
Socialis bizottság	—	—	55
Szalacs kölcsön-ügye	—	—	31
„új adókulcsa	—	—	32
Szatmári Károly e. m. levéltárossá választása	—	—	16 c.)
Számvevőszék jelentése	—	—	9
„megalakítása	—	—	10
Székelyudvarhelyi tanítóképző felhívása	—	—	22
Szilágyi Árpád emléke	—	—	3 c.)
Tanító-dékánok szerepe	—	—	49
„ egyesület alapszabályai	—	—	8 a)
„ „ jelölése	—	—	8 b.)
„ fizetések felértékelése	—	—	50
„ képviselők választása	—	—	8 c.) 47
„ -k. eskütétele : Benke Pál és Tompa Róza	—	—	65
„ választások : Tóth Miklós 17, Tóth Béla 18, Gerda Ilona 19, Eördögh Imre 20, Szabó Lajos 61, Benke Pál 62, Tompa Róza 63, Szabó Ilona 64.	—	—	
Tanügyi bizottság megalakítása	—	—	11

Temetők gondozása	—	—	—	45 c.)
Tőke-segély bizottság megalakítása			—	13
Vagyonleltár elkészítése	—	—	—	45 b.)
Vasárnapi iskolák	—	—	—	45 e.)
Vedresábrány építési kölcsön-ügye	—	—	—	28

Ezen 1-68 számok alatt felvett 1929 évi egyház megyei közgyűlési jegyzőkönyvet kiadta.

Bályok, 1929 évi november 27-én

P. H.

Kalmár István
egyházmegyei főjegyző.

